

Siem de Ruijter & Jasper Vekeman

DUURZAAM BELEGGEN

**Laat je geld renderen
voor jezelf en de wereld**

Lannoo

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Omslag en vormgeving: Studio Lannoo (Mieke Verloigne)

Auteursfoto omslag: UCLL

© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2024 en Siem de Ruyter, Jasper Vekeman

D/2024/45/571 – ISBN 9789401441223 – NUR 780

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten volgens de wettelijke bepalingen te regelen. Zij die menen nog zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.

INHOUD

Woord vooraf – Piet Colruyt 7

Hoofdstuk 1 INLEIDING 11

Hoofdstuk 2 MAAKT DUURZAAM BELEGGEN EEN VERSCHIL? 17

Zes voordelen van duurzaam beleggen 18

Terechte en minder terechte kritiek 31

Hoofdstuk 3 WAT IS ‘DUURZAAM BELEGGEN’? 39

Definitie 40

Geschiedenis & ontstaan 42

Duurzaam beleggen vandaag 44

Duurzaam beleggen in de toekomst 51

**Hoofdstuk 4 DE ACHT STRATEGIEËN OM
DUURZAAM TE BELEGGEN 61**

Uitsluiting 64

Norm-based screening 67

ESG-integratie 71

Best-in-class 81

Thematisch beleggen 83

Impactbeleggen 87

Actief aandeelhouderschap 91

Solidariteit 95

Hoofdstuk 5 START MET BELEGGEN IN VIER STAPPEN 101

STAP 1 Ontdek de duurzame belegger in jezelf 103

STAP 2 Maak een plan 107

STAP 3 Kies een aanpak die bij je past 113

STAP 4 Start met beleggen 116

Hoofdstuk 6 DE BELEGGINGSOPTIES IN VOGELVLUCHT 123

Pensioensparen 124

Beleggingsfondsen 129

ETF's 135

Obligaties 140

Aandelen 143

Alternatieven 146

Hoofdstuk 7 AAN DE SLAG ALS DUURZAME BELEGGER 151

Duurzaam sparen 152

Duurzaam pensioensparen 158

Duurzame beleggingsfondsen 162

Duurzame ETF's 177

Duurzame obligaties 183

Duurzame aandelen 189

Duurzame alternatieven 202

Hoofdstuk 8 ONZE ACHT VOORBEELDPORTEFEUILLES 211

De 'niet-met-mijn-geld'-belegger 214

De gemotiveerde fondsenbelegger 216

De nieuwsgierige doener 218

De optimistische toekomstkijker 220

De realistische idealist 222

De defensieve zorgdrager 224

De hangmatbelegger 226

De steentjesverlegger 228

Nawoord 231

Dankwoord 234

Meer lezen 236

Eindnoten 237

Hoofdstuk 2

MAAKT DUURZAAM BELEGGEN EEN VERSCHIL?

Voor we het concept duurzaam beleggen verder verkennen en uitleggen hoe je dit concreet kunt aanpakken, staan we in dit hoofdstuk stil bij een belangrijke vraag: maakt duurzaam beleggen wel een verschil? Maakt het uit wat je met je geld doet? Helpt het echt om klimaatverandering tegen te gaan, mensenrechten te beschermen of ongelijkheid te verminderen? Wie de toestand van de wereld overschouwt, zou de indruk kunnen krijgen dat de vele duizenden miljarden die vandaag de dag duurzaam worden belegd, weinig zoden aan de dijk brengen. De opwarming van de aarde dreigt nog steeds boven de 2 graden uit te komen, de biodiversiteit gaat met rasse schreden achteruit, de ongelijkheid blijft welig tieren en er duiken onverminderd schandalen op rond bedrijven die regels met de voeten treden. Geen wonder dat mensen twijfelen of duurzaam beleggen zijn impliciete belofte van een betere wereld wel waarmaakt.

We zijn niet blind voor de punten van kritiek en willen belangrijke discussies niet uit de weg gaan. Integendeel, we moedigen iedereen net aan om die gesprekken te voeren. En toch luidt het simpele antwoord op de centrale vraag van dit hoofdstuk: natuurlijk maakt duurzaam beleggen een verschil. We dragen in dit boek een pak voordelen aan, zodat je zelf zult ontdekken waarom en hoe duurzaam beleggen een verschil maakt. Doorheen het boek vind je uiteenlopende voorbeelden van de transformatieve kracht van duurzaam beleggen. Het zijn boeiende mensen en inspirerende projecten, organisaties of bedrijven die we tijdens onze eigen ontdekkingsstocht door de wondere wereld van duurzaam beleggen tegenkwamen. Wat zij doen met

hun geld als belegger of ondernemer, maakt wel degelijk een verschil, op korte én op lange termijn. Dat staat buiten kijf.

Duurzaam beleggen maakt niet alleen verschil voor wie met geld aan de slag gaat. Ook voor jou als belegger kan het een enorm verschil maken en heel wat voordelen bieden. Die voordelen bespreken we nu eerst.

ZES VOORDELEN VAN DUURZAAM BELEGGEN

In wat volgt belichten we zes voordelen van duurzaam beleggen. Er zijn natuurlijk nog veel meer te bedenken, maar hopelijk motiveren deze argumenten je al om zelf aan de slag te gaan.

We beginnen met twee niet-financiële argumenten, omdat die alvast genoeg waren om ons te overtuigen. Na die twee niet-financiële argumenten geven we graag ook vier financiële argumenten. Die zijn even waardevol als de puur ‘ethische’ argumenten. Duurzaam beleggen dient niet om een plaatsje in de hemel af te dwingen. Het is geen 21ste-eeuwse variant van een middeleeuwse aflat waarmee jouw ticket om door de hemelpoort te geraken is verzekerd. Ook wie zich louter door financiële overwegingen laat leiden, doet er verstandig aan om met duurzaamheid rekening te houden.

Waarom duurzaam beleggen? Eigenlijk heel simpel, het houdt steek voor jezelf en voor de wereld. ‘Laat je geld renderen voor jezelf en de wereld’, is niet toevallig de ondertitel van dit boek.

VOORDEEL #1 Je draagt bij aan een betere wereld

Een belangrijk argument voor duurzaam beleggen blijft voor ons het morele aspect. ‘Bijdragen aan een betere wereld’ klinkt misschien wat hoogdravend, maar het is wel een belangrijke factor, zo niet de belangrijkste. Door duurzaam te beleggen kun je een deel van de oplossing zijn voor de uitdagingen waar we ontgensprekelijk voor staan.

Dat de meeste mensen duurzaamheid belangrijk vinden, leert onderzoek na onderzoek ons. Voor een recent rapport bevroeg consultant Deloitte, in samenwerking met de bank KBC en de managementschool HEC Liège, duizend Belgische beleggers van 25 tot 75 jaar. Maar liefst 78 procent van de beleggers gaf aan duurzaamheid belangrijk te vinden in het dagelijkse leven.¹ Uit de studie bleek ook dat beleggers die bezorgdheid maar beperkt vertalen

naar hun portefeuille. ‘Veel mensen associëren duurzaamheid nog niet automatisch met de wereld van geld en beleggen’, klonk de verklaring van de onderzoekers in een interview met de Vlaamse Federatie van Beleggers (VFB).

Internationale instanties hameren nochtans al langer op het belang van een verduurzaming van het financiële systeem. Ook het jongste rapport van het VN Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) klopt op diezelfde nagel. De publicatie was een synthese van de zes vorige rapporten die het IPCC had uitgebracht.² Vertegenwoordigers van bijna 200 landen bogen zich onder de paraplu van de Verenigde Naties over de slottekst. Het rapport benadrukt dat er nog veel werk is om de geldstromen bij te sturen, bijvoorbeeld in de richting van hernieuwbare energiebronnen in plaats van fossiele brandstoffen. Elke euro die we vandaag de dag nog in fossiele brandstoffen investeren is een gemiste kans om te investeren in de transitie. Om het met een boutade te zeggen: elke euro telt.

Meer dan met andere – heel lovenswaardige – stappen, zoals je huis isoleren, minder vliegen of meer plantaardig eten, kun je met je centen de wereld helpen te verbeteren. Mooi meegenomen is dat het bovendien relatief weinig inspanningen vraagt. Bij je bank een duurzamer pensioenfonds vragen, is minder lastig dan uit te zoeken of je dit jaar die premies voor dakisolatie nog kunt krijgen. Vind je net zoals de meeste mensen duurzaamheid belangrijk, dan is het logisch om ook duurzaam te beleggen.

Rest een belangrijke vraag: als je als belegger kunt bijdragen aan een betere wereld, hoe groot moet die bijdrage dan zijn? Elke euro telt, maar hoeveel? De Britse organisatie Make My Money Matter kwam voor de campagne ‘Green my pension’ met een tot de verbeelding sprekende berekening.³ Zij rekende uit dat de impact van een ‘groen pensioen’ liefst 21 keer groter is dan vegetarisch eten, nooit meer vliegen en duurzame energie samen. Ze vergeleken daarvoor de CO₂-emissies van een klassiek pensioenfonds met een meer duurzaam fonds. Die besparing viel dus 21 keer groter uit dan een aantal ingrijpende levenskeuzes.

Die Britse campagne gaat over de verduurzaming van pensioenfondsen – een domein waarin we ook in België nog een grote weg af te leggen hebben – maar dezelfde redenering gaat in meer of mindere mate op voor al je financiële beslissingen. Wat je met je geld doet, doet ertoe. Sterker nog, het is wellicht waar je grootste impact zit. Elke investering die je maakt, kan bijdragen aan positieve verandering of juist schadelijke praktijken in stand

houden. Door bewust te kiezen waar je geld naartoe gaat, kun je een krachtig signaal geven en de transitie naar een duurzamere economie versnellen.

VOORDEEL #2 Je voelt je gelukkiger

Geld maakt niet gelukkig, gaat het cliché. Waarop iemand vaak aanvult: ‘Nee, maar het helpt wel!’ Je hebt minstens genoeg financiële middelen nodig om in je basisbehoeften te voldoen. Om het wat plat uit te drukken: het is moeilijk om zielsgelukkig te zijn als je honger hebt. Naast basisbehoeften zoals voedsel en een veilig onderkomen hebben we als mens ook verschillende immateriële behoeften. Denk bijvoorbeeld aan de nood aan liefde en erkenning. Mensen in armoede getuigen vaak over het sociaal isolement waarin ze leven. Een gebrek aan financiële middelen maakt het uitdagend om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving. Geld maakt in die zin dus wel gelukkig.

Hoe zit het dan met beleggen? In de mate dat beleggen je helpt om je eigen toekomst of die van je naasten veilig te stellen, kan het ongetwijfeld bijdragen aan je geluk. Tegelijk biedt de eerlijkheid ons te zeggen dat we al mensen zijn tegengekomen die diep ongelukkig werden van beleggen, of toch die indruk gaven. De oorzaak van hun teleurstelling is meestal dat ze zondigden tegen een aantal basisregels, zoals niet meer risico nemen dan je kunt dragen en goed spreiden. Over die basisregels vertellen we verder in dit boek nog veel meer.

Niet alleen geld en je geld verstandig beleggen kunnen bijdragen aan je geluk, ook kiezen voor duurzaamheid heeft die kracht. Onderzoekers van de Rijksuniversiteit Groningen hebben aangetoond dat er een positieve relatie bestaat tussen duurzaam gedrag en welzijn.⁴ Denk bijvoorbeeld aan je koopgedrag, je voedingskeuzes, energiegebruik of hoe je met afval omgaat. Het onderzoek laat zien dat mensen die duurzaam bezig zijn hier zelf direct profijt uithalen. Duurzaam gedrag lijkt hen namelijk gelukkig te maken.

Onderzoeker Stephanie Johnson Zawadzki zegt hier zelf het volgende over: ‘Stel, je hebt in een supermarkt twee opties voor het avondeten in je handen: een reguliere optie en een duurzame optie. Als je in zo’n situatie bewust voor de duurzame optie kiest, dan voelt die keuze betekenisvoller. De kans is groter dat je dan een zogenaamde *warm glow* ervaart – een fijn gevoel doordat je het juiste hebt gedaan. Als je vaker zulke keuzes maakt, dan kan

dat bijdragen aan een dieper gevoel van zingeving, wat op termijn weer zorgt voor meer geluk.’

Een van de belangrijkste implicaties van het onderzoek is dat duurzaam gedrag gelukkig niet alleen geld en moeite kost, maar dat het ook wat oplevert: mensen voelen zich er goed door. Het gevoel dat je geld wordt ingezet om iets goeds te doen – of dat nu het verminderen van CO₂-uitstoot, het bevorderen van eerlijke arbeidsomstandigheden, of het ondersteunen van groene technologie is – verbindt je op een dieper niveau met je keuzes. Deze vorm van voldoening komt voort uit het besef dat je geld niet alleen je eigen welvaart vergroot, maar ook een positieve bijdrage levert aan de wereld. Het overstijgt het persoonlijke belang en raakt aan een universeel verlangen om de wereld een beetje beter achter te laten dan je haar aantrof. Specifiek onderzoek naar duurzaam beleggen en geluk zijn we nog niet tegengekomen, maar wij durven daar wel uit af te leiden dat de keuze voor duurzaam beleggen hetzelfde effect kan hebben.

Dat is ook wat onze campagne ‘Voor het klimaat telt elke cent’ ons heeft geleerd. In maart 2024 lieten we twee weken lang elke dag verse verhalen van beleggers en ondernemers op de wereld los waarin zij vertelden over hoe zij rekening houden met het klimaat. Onze getuigen vormden een bont gezelschap: er waren mensen bij die al jaren zelf beleggen maar ook mensen die nooit verder waren gekomen dan het traditionele spaarboekje bij de bank. De rode draad doorheen deze getuigen, die allemaal te vinden zijn op de website www.voorhetklimaattelkecent.be, is dat ze echt blij en trots zijn op de inspanning die ze deden om een meer duurzame keuze te maken.

Vera Smets: ‘Voor mij is het emotionele rendement het belangrijkste’

Vera Smets geeft met ‘Finance is Fun’ opleidingen over hoe je de financiële cijfers van een bedrijf moet begrijpen. Financieel geletterd is ze dus als geen ander. Maar klassiek beleggen is niet echt haar ding. Zelf aandelen of obligaties kopen, daar begint ze liever niet aan. Investeren gaat voor haar over geld, maar ook over tijd. Zo gaat veel van haar aandacht naar haar lokale actiegroep 4 planet en naar Appel&Ei, een sociale kruidenier waar enthousiaste vrijwilligers vechten tegen armoede en vereenzaming in haar gemeente Schoten. Vera deed voor ons haar visie op beleggen uit de doeken: ‘Voor mij is het emotionele rendement het belangrijkste. Ik wil trots kunnen zijn op wat ik met mijn geld en tijd heb gedaan.’

VOORDEEL #3 Je speelt in op opportuniteiten

Naast de twee voorgaande niet-financiële argumenten, zijn er heel wat financiële argumenten te geven voor duurzaam beleggen. Het houdt met andere woorden ook steek vanuit een zuiver beleggersoogpunt.

Het is een grote vergissing om duurzaam beleggen enkel als een financiële uitdaging te zien. We zijn ervan overtuigd dat het juist heel wat kansen biedt. Denk maar aan de vele nieuwe economische ideeën, innovatieve bedrijven, baanbrekende technologieën en disruptieve businessmodellen waarmee de mens de uitdagingen in de wereld te lijf gaat. Je kunt er als belegger op inspelen en er een graantje proberen van mee te pikken.

Het is makkelijk om hier een aantal concrete voorbeelden te geven. Zo zetten tal van bedrijven het idee van een circulaire economie tegenwoordig al om in de praktijk, waarbij ze meer grondstoffen gaan hergebruiken, zonder dat die aan waarde inboeten. En ook de energietransitie zal de komende decennia nog vele duizenden miljarden aan investeringen vragen. Ondertussen leveren heel wat projecten in hernieuwbare energie vandaag de dag al een stevig rendement. Nog een voorbeeld: we moeten het idee van eigenaarschap durven los te laten en meer gaan delen. Wel, in die deeleconomie zijn ondertussen een heel reeks succesvolle ondernemingen opgestaan. Zo is er bijvoorbeeld Cambio, een autodeelplatform dat mensen in staat stelt om auto's te delen en zo de kosten en milieu-impact te verminderen. Peerby is dan weer een platform waar mensen spullen kunnen lenen en uitlenen aan hun burens.

Hoe je concreter kunt inspelen op de talloze mogelijkheden die duurzaam beleggen biedt, zul je verder nog ontdekken. Zo doen we later in dit boek verschillende strategieën uit de doeken om duurzaam te beleggen. Die laten toe om een heel diverse beleggingsportefeuille samen te stellen, gespreid over diverse landen, sectoren, bedrijven, producten en activiteiten. Allemaal houden ze de belofte in van een opportuniteit voor wie duurzaam belegt.

Ekopak: het blauwe goud hergebruikt

'Om aardappelen te wassen heb je toch geen drinkwater nodig?' Het lijkt vanzelfsprekend wat Melissa Vanhoecke uitlegde in een interview voor Trends. Zij stelde er de impact voor van Ekopak, een beursgenoteerd bedrijf dat de industrie wil helpen om los te koppelen van het drinkwaternet. Want gek genoeg gebeurt veel industriële

activiteit nu nog met drinkwater, een schaars en dus kostbaar goed. Ekopak installeert daarom circulaire zuiveringsinstallaties en levert water-as-a-service, zodat bedrijven hun proceswater kunnen hergebruiken. Geen overbodige luxe, aangezien Vlaanderen een van de gebieden in Europa is waar de waterstress het hoogst is.

VOORDEEL #4 Duurzaam beleggen behaalt minstens evenveel rendement

Wanneer we spreken voor een publiek, vragen we bij het begin van de presentatie vaak wie in de zaal ervan overtuigd is dat duurzaam beleggen minder opbrengt dan ‘klassiek’ beleggen. Meestal gaan er heel wat handen de lucht in. Het misverstand dat duurzaam beleggen ten koste gaat van rendement blijkt bijzonder hardnekkig.

Waar komt die overtuiging toch vandaan? In gesprekken leren we dat mensen het bijna logisch vinden dat duurzaamheid minder opbrengt. Is het niet zo dat duurzaamheid altijd geld kost? Biogroenten en -fruit kosten toch ook meer? Bovendien is duurzaam beleggen een extra dienst, meer werk voor de fondsbeheerder bijvoorbeeld. Daar staan kosten tegenover die uiteraard knagen aan het rendement. Een derde redenering is dat duurzaam beleggen minder beleggingsmogelijkheden zou bieden, omdat je bijvoorbeeld bepaalde activiteiten uitsluit. Tja, en dat betekent natuurlijk dat je opportuniteiten misloopt en dus minder rendement haalt.

Evengoed zijn er argumenten waarom duurzaam beleggen juist meer zou kunnen opbrengen dan een traditionele aanpak. We bouwen hiervoor op een samenvattend onderzoek van 2000 studies sinds 1975.⁵ 90 procent van deze onderzoeken stelt vast dat duurzaamheid een positieve bijdrage heeft geleverd aan de financiële resultaten van bedrijven. En daaruit volgen sterkere beursprestaties, al is dat niet per definitie zo.

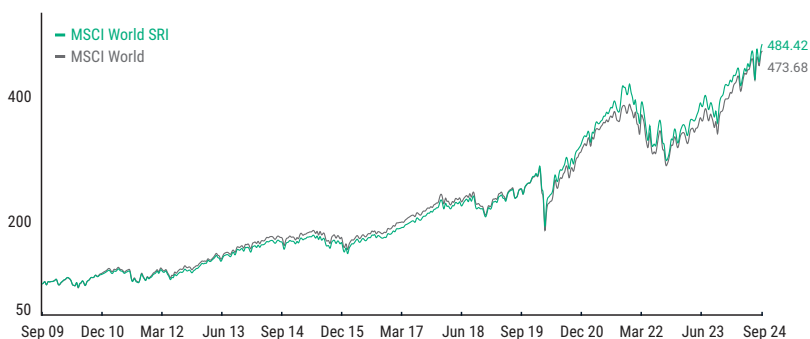
Een tweede belangrijke metastudie deed een analyse van meer dan tweehonderd onderzoeken.⁶ Samengevat concludeerde ook die studie dat goede prestaties op het vlak van duurzaamheid leiden tot betere operationele resultaten bij bedrijven, lagere risico's, een betere reputatie en goedkopere financiering. Allemaal factoren die beurskoersen gunstig beïnvloeden.

Tot slot kwam ook een onderzoek van de financiële dataleverancier Morningstar uit 2020 tot eenzelfde conclusie. Zij analyseerden 4900 beleggingsfondsen en ETF's – over dit type product verder in dit boek meer – en

stelden vast dat duurzame fondsen hun traditionele tegenpolen in een ruime meerderheid van de gevallen verslaan.⁷

Ook met de grafiek van ‘de beurs’ kunnen we dit misverstand makkelijk de wereld uit helpen. Onderstaande grafiek en tabel vergelijken de prestatie van een korf ‘normale’ aandelen uit de hele wereld (MSCI World Index) met eenzelfde korf die duurzamer is samengesteld (MSCI World SRI Index). Op lange termijn doet de duurzame variant het lichtjes beter, toont de groene lijn.

FIG 1 De MSCI World-index vs. de MSCI World SRI Index⁸
(brutorendement, in dollar, september 2009-september 2024)

© MSCI.com

FIG 2 Jaarlijkse prestaties van de MSCI World-index en MSCI World SRI index
(in dollar)

Jaar	MSCI World SRI	MSCI World
2023	+28,5%	+24,4%
2022	-22,1%	-17,7%
2021	+27,6%	+22,4%
2020	+20,5%	+16,5%
2019	+30,5%	+28,4%
2018	-6,2%	-8,2%
2017	+24,3%	+23,1%
2016	+8,4%	+8,2%
2015	-1,1%	-0,3%
2014	+4,5%	+5,5%
2013	+28,0%	+27,4%

© MSCI.com

Het beeld uit de vele onderzoeken is duidelijk. Toch zul je ons nooit horen zeggen dat duurzaam gegarandeerd meer opbrengt. Dat is zeker niet altijd het geval, en al zeker niet op korte termijn. Op sommige momenten zal duurzaam beleggen mogelijk achterblijven. Er kunnen immers periodes komen waarop meer duurzame bedrijven het wat minder doen. Of omgekeerd, periodes waarop meer vervuilende sectoren zoals olie en mijnbouw het juist goed doen. Dat is ook wat de tabel leert. 2022 bijvoorbeeld was een jaar waarin duurzaam beleggen wat achterbleef.

In een interview met de VFB gaven Christel Dumas (ICHEC) en Luc Van Liedekerke (UAntwerpen) aan dat de discussie onder academici eigenlijk al vijftien jaar beslecht is. Ze zijn beide onderzoekers en specialisten in het veld betrokken bij Towards Sustainability, een Belgisch label voor financiële producten. Van Liedekerke is er voorzitter van de geschiktheidscommissie, Dumas treedt op als auditeur. Zij halen een paar goede redenen aan waarom het ene onderzoek toch zus vond en het andere zo. Volgens hen hangt het resultaat namelijk vooral af van welke periode je bekijkt en hoe je duurzaam beleggen precies toepast.

Heel concreet, als duurzaam beleggen betekent dat je de voorbije jaren relatief veel investeerde in technologie, een sector die het heel goed heeft gedaan, dan zal je rendement beter zijn. Houdt duurzaam beleggen voor jou omgekeerd in dat je juist minder in technologie belegt, omwille van de privacy issues bijvoorbeeld, dan zul je het misschien wat minder hebben gedaan. 'Reviewstudies komen al jarenlang tot de conclusie dat er geen substantieel verschil is in rendement: noch overperformance, noch underperformance valt statistisch hard te maken. Hoe streng is je definitie van duurzaamheid? Dat is de vraag', vat Van Liedekerke hun punt samen.

Dus samengevat: nee, duurzaam beleggen brengt niet standaard *minder* op. En neen, duurzaam beleggen brengt niet gegarandeerd *meer* op. De claim die we wel durven te maken is dat duurzaam beleggen op lange termijn minstens evenveel opbrengt als 'klassiek' beleggen.

Om deze discussie te besluiten gaf Dumas wat ons betreft een bijzonder sterk argument: 'Het doel van duurzaam beleggen is sinds het ontstaan van de beweging de financiering van de transitie naar een nieuwe, meer fair verdeelde economie.' Het is met andere woorden niet de bedoeling van duurzaam beleggen om altijd en overal beter te doen. Sterker nog, dat kan gewoonweg niet. 'Het is een illusie te verwachten dat iedereen constant de markt klopt, dat kan per definitie niet', besloot Dumas.

VOORDEEL #5 Je loopt minder risico's

Duurzaam beleggen brengt evenveel op, maar wat met de keerzijde van de medaille? Hoeveel risico brengt het met zich mee? Een belegging kan sterk in waarde schommelen. Het is bijvoorbeeld niet uitzonderlijk dat een aandeel van een bedrijf een duik neemt van 10 procent of nog meer.

Laten we eerst even het concept 'risico' bespreken. Enerzijds bestaat er zoiets als het marktrisico, de kans dat er zich iets voordoet dat de hele sector of zelfs de hele economie en financiële markten treft. Een pandemie, een oorlog in Europa, een energiecrisis of een plotse opstoot van inflatie, om zo maar wat recente calamiteiten op te sommen. Wanneer zo'n gebeurtenis zich voordoet, gaat de schok door de hele beurs en niet één aandeel in het bijzonder. Aan die risico's ontsnapt ook duurzaam beleggen niet.

Anderzijds bestaat er ook een bedrijfsspecifiek risico. Simpel gezegd is dat de kans dat een aandeel of obligatie onder druk staat, niet door een externe oorzaak, maar door een probleem bij het bedrijf zelf. Denk bijvoorbeeld aan tegenvallende resultaten, een fraudezaak die opduikt, of een ander groot incident of schandaal waar het bedrijf bij betrokken is.

De kans op bedrijfsspecifieke risico's is een belangrijke reden waarom grote beleggers zoals verzekeraars en pensioenfondsen zo massaal op de kar van duurzaam beleggen zijn gesprongen. Door duurzaam te beleggen willen zij dat risico verlagen. Het idee is dat bedrijven die aandacht hebben voor duurzaamheid minder kans lopen op grote rechtszaken en boetes of schandalen. Bepaalde ondernemingen genre tabak- of oliebedrijven lopen dan weer het risico de komende jaren heel wat claims aan hun been te krijgen.

Mensen werpen ons vaak voor de voeten dat duurzame beleggers toch ook niet dat ene of gene schandaal hebben zien komen. Gelijk hebben ze. Zo zat Volkswagen in veel portefeuilles toen er sjoemelsoftware achter hun lagere emissies bleek te schuilen. Pacific Gas and Electric Company (PG&E), dat noteert op de beurs van New York, werd dan weer verantwoordelijk gehouden voor meerdere bosbranden in Californië in 2018 en 2019, veroorzaakt door slecht onderhouden apparatuur. Dit leidde tot 84 doden, miljarden aan schadeclaims en duwde het bedrijf bijna naar het faillissement.⁹

Een andere verklaring voor het succes van duurzaam beleggen bij grote beleggers is dat zij voor heel lange termijn moeten beleggen, voor pensioenverplichtingen die over 40 jaar moeten worden betaald bijvoorbeeld. Met een duurzame bril denken ze risico's ver in de toekomst te kunnen zien, zo-

als nog meer gevolgen van de klimaatverandering. Bedrijven die duurzaamheid ernstig nemen, zullen hierop beter voorbereid zijn. Aan duurzaamheid zit ook een disruptieve kant. De transitie naar een meer duurzame economie zal voor winnaars zorgen in de bedrijfswereld, maar ook verliezers. Die willen beleggers uiteraard proberen te vermijden.

Nog een zwaar onderbelicht en onderschat risico is dat van *stranded assets*. Dat zijn activa die bij veel bedrijven voor miljarden in de boeken staan maar die waardeloos dreigen te worden. Het grootste risico dreigt voor de fossiele industrie, waar nog vele duizenden miljarden aan olievoorraden onaangetroefd zouden moeten blijven om de ergste gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan. Of waar gasnetwerken ongebruikt achter dreigen te blijven. De problemen situeren zich weliswaar veel breder dan in deze ene sector. Wie goed rondkijkt, kan ze in de hele economie ontwaren. Van gebouwen die onmogelijk te verduurzamen zijn, over stuwdammen waar geen water meer staat, tot landbouwgebieden die in woestijnen veranderen.

We zijn natuurlijk niet naïef. Duurzaam beleggen is geen toverformule waarbij je om alle risico's heen kan dansen. Helemaal uitsluiten kun je risico's nooit. Ze verkleinen kan wel, dat geloven we rotsvast.

Nog dit: beleggen houdt altijd een bepaalde verhouding tussen rendement en risico in. Als je dus op ruwweg hetzelfde rendement kan rekenen maar daarbij minder risico neemt, heb je het eigenlijk ook al beter gedaan.

Thomas Smolders: 'Niet blijven investeren in verouderde businessmodellen'

Voor Thomas Smolders is het logisch om bepaalde zaken uit te sluiten. 'Ik heb me altijd voorgenomen dat ik niet in bedrijven zou beleggen die vanzelfsprekend slecht zijn. Wapenfabrikanten bijvoorbeeld. Of neem Palantir, dat artificiële intelligentie gebruikt om controversiële analyses te maken. Het aandeel is super populair door de doorbraak van AI, maar het bedrijf is betrokken in zowat elk groot militair conflict. Dat zal ik dus nooit in portefeuille nemen. Voor het klimaat zal ik geen aandelen van oliebedrijven kopen, ook niet als ze stevige dividenden betalen. Veel grote spelers investeren dan wel in hernieuwbare energie, maar dat lijkt me greenwashing zolang hun hoofdactiviteit fossiele brandstoffen blijft.' Hij is ook sterk overtuigd dat duurzaam beleggen financieel steek houdt. 'Het lijkt me beter dan te blijven investeren in bedrijven met verouderde businessmodellen en achterhaalde visie', vertelt hij.

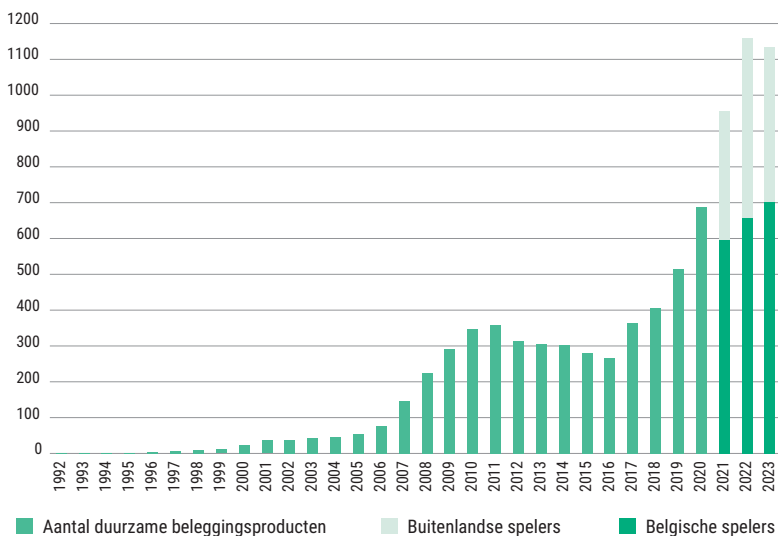
VOORDEEL #6 Je surft mee op een grote golf

Veel mensen zijn ervan overtuigd dat de financiële wereld gedomineerd wordt door opportunistische beleggers die uit zijn op snelle winst, ook als dat ten koste gaat van het milieu of de maatschappij. En het is bij die ‘haaien’ dat het grote geld zit. Als zij niet duurzaam beleggen, wat heeft het dan voor zin dat een ‘kleine garnaal’ zijn of haar geld duurzaam belegt?

Ten eerste maakt het volgens ons wel degelijk uit wat je met je geld doet, zowel voor jezelf als de wereld. Dat hebben we besproken bij de eerste twee, niet-financiële voordelen van duurzaam beleggen. Verder kunnen we het beeld van inhalige grote beleggers niet volledig ontkrachten, maar wel bijstellen. Zoals meestal is de werkelijkheid een pak complexer en genuanceerder.

Laat ons kijken naar de ERSIS-studie over duurzaam beleggen in ons land.¹⁰ Dat is een jaarlijks onderzoek van de kennisinstelling Forum Ethibel in samenwerking met Universiteit Antwerpen en het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO). In dit ERSIS-rapport (Ethibel Research on Sustainable Investment and Savings) vind je cijfers over duurzaam sparen en beleggen in België, in de jongste editie tot 2023. Zoals de grafiek laat zien is het aantal duurzame beleggingsproducten dat wordt aangeboden in ons land de jongste tien jaar meer dan verdubbeld.

FIG 3 Evolutie van het aantal duurzame beleggingsproducten in België

© Forum Ethibel